

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย
วัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
Action Research to Develop virtue of Student at Xayaphoummaram Temple Kaisonphomvihan
District Savannakhet Province Lao People's Democratic Republic

พระสุนดอน ราชพนธ์*

รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ**

ดร.เยาวลักษณ์ สุตะโคตร***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ และปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 2) หาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต และ 3) ติดตามผลการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้วิจัย ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 34 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ วิทยากร และกลุ่มนักเรียน โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตการณ์และการสะท้อนผล โดยดำเนินการ 2 รอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต พฤติกรรม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า

1.1 ด้านสภาพคุณธรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนมากยังขาดระเบียบวินัย เวลาอยู่ในห้องประชุมนักเรียนส่วนมากคุยกัน หยอกล้อกัน ไม่ฟังครูพูด ขาดความรับผิดชอบ นักเรียนบางส่วนไม่ทำการบ้าน ส่งงานครูไม่ทันกำหนดเวลา ชอบขีดเขียนฝาผนัง ชอบพูดโกหกทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทำให้นักเรียนขาดความเป็นระเบียบ ไม่เคารพกฎและกติกาของโรงเรียนและสังคม

1.2 ด้านปัญหาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน พบว่า ครูขาดความรู้ ทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ขาดการติดตามประเมินผล ขาดการมีส่วนร่วมจากเพื่อร่วมงานและชุมชน และงบประมาณในการจัดกิจกรรม

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย วัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดำเนินการโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการนิเทศติดตาม

คำสำคัญ : คุณธรรมของนักเรียน

* ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร

3. ผลการพัฒนาคุณธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย วัดไชยะภูมิอาราม พบว่า ผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม และการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม นักเรียน การศึกษาดูงาน ผู้ร่วมวิจัยได้มีตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณธรรม นักเรียนได้เป็นอย่างดี และจากการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ โดยการนิเทศติดตาม ปรากฏว่า ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีการพัฒนาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม และการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม นักเรียนได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

This action research aimed to 1) investigate the current states and problems concerning the students' morality in the Monastic Upper Secondary School at Wat Xayyaphoumemaram, 2) find out guidelines of developing morality of the students in Wat Xayyaphoumemaram, and 3) monitor the effects of the development of the students' morality at Wat Xayyaphoumemaram , Kaisonhomevihane District, Savannakhet Province, Lao People's Democratic Republic(LaoPDR). The target group consisted of the researcher, 7 teachers at the School as the researchers and 34 informants including the school director, resource persons, and students. A 2-spiral action research of 4 phases comprising: planning, action, observation and reflection was employed. Instruments used were composed of a set of questionnaires, a form of interview and a form of behavior observation. Statistics applied were percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The results of the investigation on the students' morality at the Monastic Upper Secondary School, Wat Xayyaphoumemaram, Kaisonhomevihane District, Savannakhet Province, LaoPDR could be concluded that:

1.1 The students' states of morality showed that most of the students encountered a lack of discipline observed by talking while attending meetings, playing jokes with one another, paying no attention to the teachers advices and suggestions, and lacking responsibilities. Some students did not do their homework, handed in their homework late than the dateline, were fond of writing messingly on the school walls, liked to tell a lie both before and behind the presence of the teachers. This caused the students to be undisciplined, pay no attention to the rules and regulations of the school as well as the society in general.

1.2 In case of the morality problems of the students at Wat Xayyaphoumemaram, it was found that the teachers faced a lack of knowledge and skills in applying the activities for developing the students' morality. A lack of monitoring, participation from their peers and communities along with the budget to implement the activities were also included.

2. The guidelines of developing the students' morality at the Monastic Upper Secondary School at Wat Xayyaphoumemaram comprised: a workshop, a study tour and coaching supervision.

3. The effects of the development of the students' morality at the Monastic Upper Secondary School in Wat Xayyaphoumemaram revealed that the co-researchers gained better knowledge and

understanding regarding basic morality, application of learning management for developing morality and evaluation of the application of the students' morality development. From the study tour, the co-researchers got good examples in terms of applying activities to develop the students' morality quite well. According to the monitoring of the application effects through coaching supervision, it was determined that all of the co-researchers gained the development of activity application as well as the activity evaluation based on the students' morality development with appropriateness at the highest level.

Keywords : Virtue of Student.

ภูมิหลัง

สภาพสังคมในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้เด็กและเยาวชนมีค่านิยมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเน้นทางวัตถุมากกว่าการพัฒนาจิตใจ ก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว การแสดงออกที่ผิดต่อศีลธรรม การเห็นผิดเป็นชอบ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสื่อมถอยทางศีลธรรม เกิดปัญหาสังคมซึ่งหลายฝ่ายต่างเร่งแก้ไข เพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุขเป็นสังคมที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม และซื่อสัตย์สุจริต รักความสามัคคีมีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม และมีระบบคุ้มครองทางสังคมที่ดี โดยต่างหวังว่าการศึกษาคือจะเป็นกระบวนการช่วยสร้างคนให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : คำนำ)

การถดถอยทางศีลธรรม (Moral Backsliding) หรือวิกฤติทางศีลธรรม หรือการไม่มีศีลธรรมปรากฏการณ์ทางคุณลักษณะของประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนในลักษณะต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์ต่อสังคม เช่น ขาดความรับผิดชอบ ใช้เสรีภาพโดยขาดความเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น ใช้จ่ายเกินกำลังความสามารถ ขาดความอดทน ขาดความเพียร ไม่มีวินัย ขาดความซื่อสัตย์ ไม่มีความเมตตา กรุณา สังคมขาดความยุติธรรม การถดถอยทางศีลธรรมดังกล่าวจึงเกิดความพยายามจากสังคมที่จะสร้างคุณลักษณะที่มีศีลธรรม ต่างๆ ให้เกิดขึ้น หากปล่อยให้เกิดปรากฏการณ์ขาดศีลธรรมที่กล่าวมาแล้วนี้ สังคมลาวต้องมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ความเสื่อมในทุกๆ ด้าน ส่งผลให้เกิดปัญหาแก่สังคมและประเทศชาติอย่างมาก และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของคนลาวที่จะร่วมมือ และแข่งขันกับสังคมโลกได้อย่างมีเกียรติ มั่นคง และยั่งยืน สภาพดังกล่าวจึงเป็นปัญหาสำคัญของชาติที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต่อการหล่อหลอม กล่อมเกล่า และปลูกฝังพัฒนาเด็กและเยาวชนและประชาชนในชาติ จะต้องทบทวน ตรวจสอบการจัดการจัดกิจกรรม และกระบวนการทางการศึกษาที่ผ่านมาว่าสามารถพัฒนา และปลูกฝัง หล่อหลอมผู้เข้ารับการศึกษาอบรมได้มากน้อยเพียงใด ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องแสวงหาแนวทางและกิจกรรม ตลอดจนกระบวนการจัดกิจกรรมที่จะมีพลัง และมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการปลูกฝัง และหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนได้ซึมซับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหล่านั้นเข้าไปในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล จนกลายเป็นวิถีดำรงชีวิตของแต่ละบุคคลในที่สุด (มหาวิทยาลัยศรีพระทุม. ออนไลน์, 2551: 15)

จากวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2545 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 หน้า 5) และวิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกายความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองของโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข อย่างมีความรู้และทักษะขั้นพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อ

การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 4) กล่าวโดยสรุปคือ สิ่งหนึ่งที่โรงเรียนต้องพัฒนาให้เกิดควบคู่กันไปกับการพัฒนาทางด้านวิชาการคือการพัฒนา ทางด้านคุณธรรม สถานศึกษาชั้นพื้นฐานถือว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาคนในวัยเรียน เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรม เพราะเหตุว่าผู้เรียนที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเด็ก ซึ่งถือว่าวัยเด็กดังกล่าวเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และพัฒนาการเป็นพื้นฐานของชีวิต สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนระดับวัยเด็กซึ่งถือว่าเป็นวัยแรกเริ่มของการดำรงชีวิต เพื่อเป็นพื้นฐานของการมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข จึงเป็นต้องให้การศึกษาย่างรอบด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้และประสบการณ์เป็นพื้นฐานในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเอง โดยอยู่บนพื้นฐานตามหลักความถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยรวมเพราะฉะนั้น การที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ตรงนี้ได้ สถานศึกษาจะต้องมีวิธีการหรือแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสิ่งเหล่านี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม นำความรู้ สู่การประพฤติ และปฏิบัติในที่สุด หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับควรตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมในสภาพจริงสถานศึกษาส่วนมากมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการมาก จนบางครั้งลืมนึกไปว่าการศึกษาที่แท้จริงนั้น มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามทั้งความรู้ และความประพฤติดี จึงควรให้การศึกษาดังพัฒนาทั้งงานวิชาการ และการส่งเสริมคุณธรรมให้เจริญก้าวหน้าขึ้นควบคู่กันไป

กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหนึ่งของรัฐที่มีหน้าที่ในการบริการประชาชนให้เสมอภาคทั่วปวงชนภายใต้การชี้นำคุณธรรม จริยธรรมและการคุ้มครองของรัฐบาลโดยตรง ในการเผยแพร่ขยายความรู้ ความสามารถด้านต่างๆ ให้ครอบคลุม สร้างเยาวชน เด็กรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความสามารถให้มีความคิดกว้างไกล คือ คิดดี ทำดี ใฝ่ดี มีศีลธรรมนำพาชีวิตให้รุ่งเรือง หรือเป็นการเตรียมบุคลากรให้สามารถเผชิญกับสภาพการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันที่ทุกคนปรารถนาต้องการเห็นคุณภาพของการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงเนื้อหาสาระของหลักสูตรให้เหมาะสมที่มีคุณธรรมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมลาว วัฒนธรรมลาวเป็นที่รู้จักกันแล้วว่าประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตั้งอยู่แหลมอินโดจีนหมายว่าอยู่ระหว่างกลางประเทศอินเดีย และประเทศจีน วัฒนธรรม ศิลปะ และวรรณคดี ของชนเผ่าต่างๆ ในลาว จึงมีทั้งสืบต่อก่อสร้าง ปกป้องรักษา ลักษณะสีลัชนชนเผ่าของตน และสมทบกับศิลปวัฒนธรรมอินเดีย และวัฒนธรรมจีนโดยผ่านกระบวนการวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ มาหลายยุคหลายสมัยถ้าพวกเราหากทบทวนถึงอดีต แห่งประวัติศาสตร์ของชาตินลาว และของความ เป็นลาวที่สามารถดำรงชีวิตคงตัว และขยายตัวอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานนั้น ก็จะได้เห็นชัดเจนนว่า วัฒนธรรมได้มีการหล่อหลอมนิยของคนลาว ให้รวมกันเข้าเป็นน้ำใจเดียว ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับสังคม และพร้อมเพียงเรียงหน้ากันพัฒนาให้เป็นปึกแผ่นแน่นหนา และความมั่นคงของประเทศชาติตลอดมา โดยเฉพาะความสำนึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมลาวก็มีคุณค่าอันรวมยอด ของบรรดาผลิตภัณฑ์ด้านวัตถุ และจิตใจที่มนุษย์ประดิษฐ์สร้างขึ้นได้ในขบวนการวิวัฒนาการของประวัติศาสตร์ และมีภาระบทบาทอันสำคัญในการประกอบสร้างคน ให้กลายเป็นคนก้าวหน้า ศรีวิไลอย่างต่อเนื่องในประวัติศาสตร์ การขยายตัวของสังคมมนุษย์ และมีวัฒนธรรมสองประเภทที่คงตัวอยู่ในสังคม คือ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุเป็นภาคส่วนที่ดูเห็น และสัมผัสได้ เช่น เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้สอย อาหารการกิน เครื่องเย็บปักถักร้อย หนังสืออ่าน วารสาร หนังสือพิมพ์ การวาดภาพ การแสดงบนเวทีการฟ้อนรำ ละคร ภาพยนตร์ วิจิตรกรรม ทัศนกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม วัฒนธรรม วัตถุโบราณ ปุชนียสถาน พิธีกรรม พิธีการอื่นๆ รวมทั้งรูปแบบ การดำรงชีวิต การทำมาหากิน และการร่วมมือกันด้านต่างๆ ของคนลาวในสังคมอีกด้วย และวัฒนธรรมทางด้านจิตใจเป็นภาคส่วนที่ไม่สามารถมองเห็น และสัมผัสไม่ได้ เพราะว่าเป็นคุณค่าหรือคุณธรรมทางด้านจิตใจ อันได้แก่จิตสำนึก จินตนาการ ปรัชญา จักรวรรค คติธรรมคำสั่งสอน ระเบียบกฎหมาย การศึกษา ภาษาพูด ทฤษฎี แนวทาง สุภาพสนทนาใจ เนื้อในวรรณกรรม เนื้อร้องทำนองเพลง เสียงแคน เสียงขับลำ เสียงดนตรี ศาสนา

ความเชื่อถือ อุดมการณ์อื่น โดยเฉพาะวัฒนธรรมลาว ก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาพแวดล้อม และยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อมีการประสานสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอื่นๆ

โรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมमारาม เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้กับสามเณร ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 7 ได้จัดการเรียนการสอนตามชาติ ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีหลักสูตรสามัญที่รองรับการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวทางของการศึกษาแห่งชาติ แต่จากการรายงานผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ไม่ว่าจะเป็นการส่งงานครู การบ้านไม่ทันตามกำหนด การไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายร่วมกันหรือกลุ่มเพื่อน การไม่ดูแลสมบัติของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากทุกฝ่ายอาจส่งผลให้นักเรียนขาดคุณธรรมที่ดีในอันที่จะทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นจึงจำเป็นต้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในการดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรมอันดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในอันที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมต่างๆ สำเร็จและมีประสิทธิภาพมากที่สุด (โรงเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย. 2010 : 10 - 20)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูสอนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมमारาม มีความตระหนักว่าการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณธรรม เป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียน เนื่องจากบริบทของโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย วัดไชยะพุมमारาม เป็นโรงเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายแผนกสามัญศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงได้มีการปลูกฝังคุณธรรม ขึ้นพื้นฐาน 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ และได้ประยุกต์เอาพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของประเทศไทยมาใช้ในการพัฒนามุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณธรรม ซึ่งได้แก่ ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ เพื่อว่าเมื่อนักเรียนที่ได้รับการอบรมคุณธรรม ขึ้นพื้นฐานแล้ว เมื่อเติบโตขึ้นจะได้มีคุณธรรม ประจำใจ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพที่ยั่งยืนสืบไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

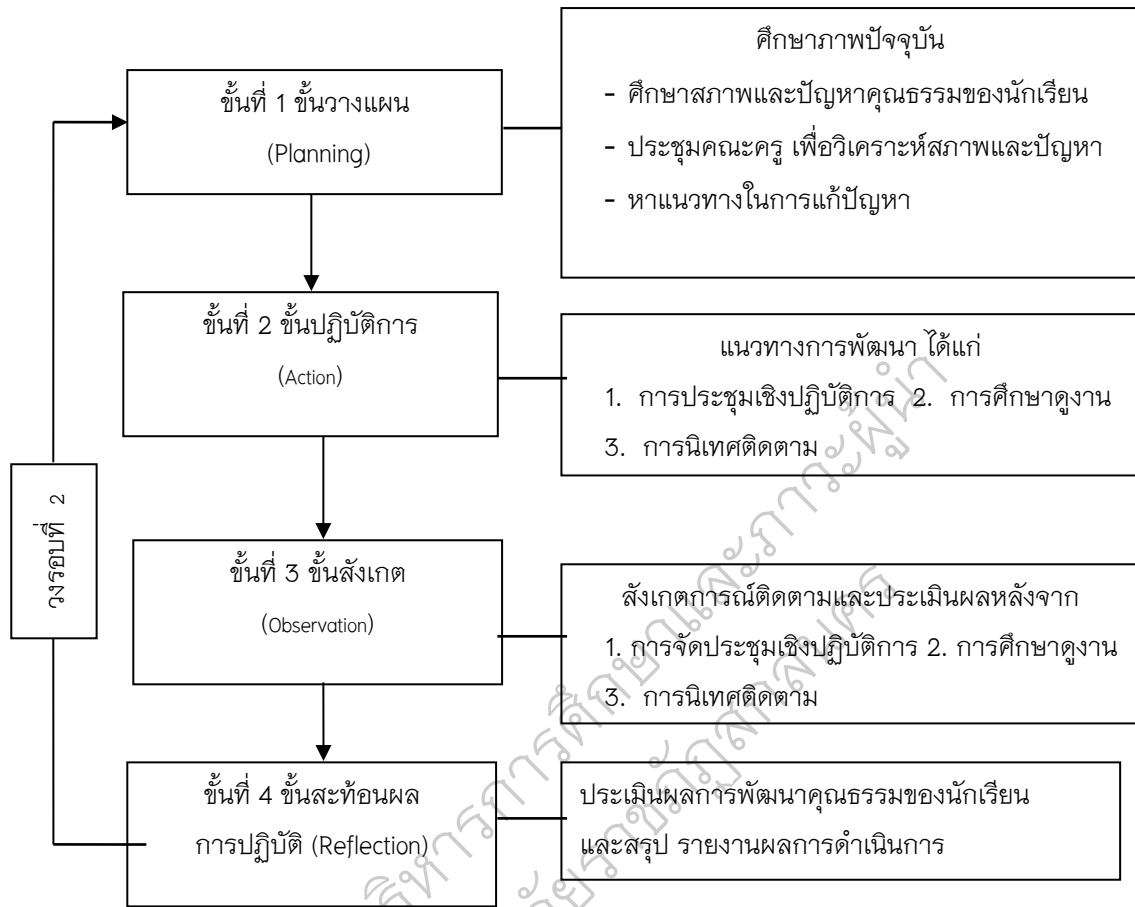
การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมमारาม เมืองโกสอนพุมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมमारาม เมืองโกสอนพุมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อติดตาม และประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมमारาม เมืองโกสอนพุมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย วัดไชยะพุมमारาม เมืองโกสอนพุมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามแนวความคิดของ Kemmis and Mc Taggart

(องอาจ นัยพัฒน์. 2551 : 302 – 303 ; อ้างอิงมาจาก Kemmis and McTaggart. 1988: 11 – 15) เป็นกระบวนการในการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม วงจร PAOR ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกต (Observation) และขั้นสะท้อนผล (Reflection) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอนดังนี้คือ

1. ขั้นการวางแผน ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาสภาพ และปัญหาด้านคุณธรรมของนักเรียน โดยวิเคราะห์จากบันทึกการประชุมครู รายงานผลการประเมินของคณะกรรมการ รายงานแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียน

1.2 ประชุมคณะผู้บริหาร คณะครู เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนกำหนดนโยบายเพื่อการปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.3 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ในการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม นักเรียนที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดอโศกพุดทาวาด เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ในเดือน ธันวาคม 2554

1.4 ผู้วิจัยและคณะครูผู้รับผิดชอบ ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมตามกิจกรรมโครงการ เพื่อการปฏิบัติการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามกระบวนการ PAOR

2. ขั้นตอนการปฏิบัติการ

ผู้วิจัยและคณะครูทุกคนในโรงเรียน ดำเนินการตามกิจกรรมโครงการ เพื่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิमारาม เมืองโกสอนพุมิวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยดำเนินการตามกิจกรรมโครงการ ดังต่อไปนี้

2.1 จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน เพื่อให้คณะครูทุกคน และนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติตามกิจกรรมโครงการเพื่อการพัฒนาคุณธรรม

2.2 ผู้วิจัยและคณะครูทุกคน ดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการ เพื่อการพัฒนาคุณธรรม ตามกิจกรรมโครงการ ดังนี้ คือ 1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเรียน 3) กิจกรรมบันทึกความดี 4) กิจกรรมวันสำคัญของชาติและวันสำคัญทางศาสนาผู้วิจัยและคณะครู จัดทำกรอบคุณธรรม จัดทำเครื่องมือเอกสารใบงาน จัดทำกิจกรรม โครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิमारาม เมืองโกสอนพุมิวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. ขั้นตอนการสังเกต

ผู้วิจัยและคณะครูทุกคนดำเนินการดังนี้

3.1 สังเกต การเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม และการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกิจกรรมโครงการเพื่อการฝึกรอบมและการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน

3.2 สังเกต การปฏิบัติงานตามกิจกรรมโครงการ เพื่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.3 ติดตามการดำเนินงาน เพื่อการพัฒนาคุณธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิमारาม เมืองโกสอนพุมิวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. ขั้นตอนการสะท้อนผล

ผู้วิจัย และคณะครูทุกคนดำเนินการ ดังนี้

4.1 สอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

4.3 ประชุมเพื่อสรุปผล

กลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

คุณธรรมขั้นพื้นฐาน 8 ประการประกอบด้วย ชยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ (ขนาด วิเชียรสาร.2550 : 10)

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตกลุ่มเป้าหมายวิจัย ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน

2.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

2.1.2 ผู้ร่วมวิจัย 7 คนซึ่งเป็นครูในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิमारาม

เมืองโกสอนพุมิวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 34 คน แยกเป็น

2.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย	จำนวน 1 คน
2.2.2 วิทยากร	จำนวน 3 คน
2.2.3 ผู้ปกครองนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 - 7 ห้องเรียนละ 10 คน	

จำนวนรวม 30 คน

2.3 กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาเป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิ

มาราม เมืองโกสอนพมิวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 34 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีหลายประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ซึ่งผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยได้สร้างเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ในการสร้างเครื่องมือขึ้น ขั้นตอนสำคัญคือ การกำหนดรูปแบบของคำถามเนื้อหาสาระที่ปรากฏในเครื่องมือ เครื่องมือที่ดีต้องมีความตรง (Validity) คือ วัดได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย และเนื้อหา ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง เครื่องมือที่สร้างขึ้นมาควรสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาและเก็บข้อมูลครบถ้วนในครั้งเดียวเพื่อมิให้รบกวนผู้ให้ข้อมูลมากเกินไป

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย จะเน้นที่เครื่องมือจะต้องมีความตรง หากเครื่องมือมีความตรงแล้วมันจะมีความเที่ยงด้วย เราสามารถตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในเรื่องความตรงได้โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถามที่ปรากฏในเครื่องมือ แล้วนำมาหาค่า IOC (Item Objective Congruency Index)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Observation Interview)
2. แบบสังเกตพฤติกรรม (Questionnaire form)
3. แบบสอบถาม (Questionnaire form)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิ มาราม เมืองโกสอนพมิวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า

1.1 ด้านสภาพปัจจุบันคุณธรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนมากยังขาดระเบียบวินัย เวลาอยู่ในห้องประชุมนักเรียนส่วนมากคุยกัน หยอกล้อกัน ไม่ฟังครูพูด ด้านความรับผิดชอบ นักเรียนบางส่วนไม่ทำการบ้าน ส่งงานครูไม่ทันกำหนดเวลา ชอบขีดเขียนฝาผนัง ชอบพูดโกหกทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทำให้นักเรียนขาดความเป็นระเบียบ ไม่เคารพกฎและกติกาศาของโรงเรียนและสังคม

1.2 ด้านปัญหาของการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิ มาราม เมืองโกสอนพมิวิหาน พบว่า ครูขาดความรู้ ทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ขาดการติดตามประเมินผล ขาดการมีส่วนร่วมจากเพื่อร่วมงานและชุมชน และงบประมาณในการจัดกิจกรรม

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิ มาราม เมืองโกสอนพมิวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย

2.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดการเรียนรู้การพัฒนาคุณธรรม ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม และการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน

2.2 การศึกษาดูงานที่โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดอมาพุดทาวาด เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต เพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยได้มีตัวอย่างการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณธรรมนักเรียน

2.3 การนิเทศติดตาม เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผน ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือ ทำให้เกิดการเรียนรู้และสามารถกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษา ตอนปลายวัดไชยะพุมิราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว

3. ผลทางการพัฒนาคุณธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย วัดไชยะพุมิราม พบว่า ผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม พื้นฐาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม และการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน การศึกษาดูงาน ผู้ร่วมวิจัยได้มีตัวอย่างการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาคุณธรรม นักเรียนได้เป็นอย่างดี และจากการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ โดยการนิเทศติดตาม ปรากฏว่า ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีการพัฒนาการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม และการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียนได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวปรากฏผลและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการพัฒนาคุณธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.1 ด้านสภาพการพัฒนาคุณธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมิราม พบว่า นักเรียนส่วนมากยังขาดระเบียบวินัย เวลาอยู่ในห้องประชุมนักเรียนส่วนมากคุยกัน หยอกล้อกัน ไม่ฟังครูพูด ด้านความรับผิดชอบ นักเรียนบางส่วนไม่ทำการบ้าน ส่งงานครูไม่ทันกำหนดเวลา ชอบขีดเขียนฝาผนัง ชอบพูดโกหกทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทำให้นักเรียนขาดความเป็นระเบียบ ไม่เคารพกฎและกติกาของโรงเรียนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูโอสถวิริคุณ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาและแนวทางแก้ไข ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร พบว่าปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาคือการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา 3 ด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยตรงและด้านบูรณาการกับการดำเนินชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประยูร พรหมสูตร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านปะโค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพและปัญหาก่อนการดำเนินการพัฒนา พบว่า ครูสอนบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และหลักจิตวิทยาในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนยังไม่หลากหลาย และฝ่ายบริหารขาดการนิเทศ ติดตามผล ประเมินคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับวิจัยของ สุริยงค์ วงษ์บุตร (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียน นาสีนวนพิทยาสรรค์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กรอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มี 4 ด้าน คือ ความมีระเบียบวินัย ความประหยัด ความซื่อสัตย์ และความเมตตากรุณา ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความประหยัด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความซื่อสัตย์สุจริต และความเมตตากรุณา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง หลังการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความซื่อสัตย์สุจริต และความเมตตากรุณา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี จากการสังเกตพฤติกรรมดีขึ้นในทุกด้าน และจากการสัมภาษณ์ครูผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนักเรียน พบว่า การจัดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมดี ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

1.2 ปัญหาของการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน พบว่า ครูขาดความรู้ ทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ขาดการติดตามประเมินผล ขาดการมีส่วนร่วมจากเพื่อร่วมงานและชุมชน และงบประมาณในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร พรหมสูตร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านปะโค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพและปัญหาก่อนการดำเนินการพัฒนา พบว่า ครูสอนบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และหลักจิตวิทยาในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนยังไม่หลากหลาย และฝ่ายบริหารขาดการนิเทศ ติดตามผล ประเมินคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ สุริยงค์ วงษ์บุตร (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียน นาสีนวนพิทยาสรรค์ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กรอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มี 4 ด้าน คือ ความมีระเบียบวินัย ความประหยัด ความซื่อสัตย์ และความเมตตากรุณา ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการดำเนินงาน ตามโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความประหยัด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความซื่อสัตย์สุจริต และความเมตตากรุณา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง หลังการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความซื่อสัตย์สุจริต และความเมตตากรุณา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี มีความเหมาะสมดี ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย วัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การศึกษาดูงาน และ 3) การนิเทศติดตาม เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ

คุณธรรม และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม และการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากครูโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ค่อนข้างน้อย มีเพียงบางส่วนที่เคยรับการอบรมในเรื่องการพัฒนาคุณธรรม การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม ตลอดจนทางโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน ยังขาดการนิเทศติดตามที่เป็นระบบ จึงต้องการให้มีการนิเทศติดตามเพื่อพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร พรหมสูตร (2550 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านปะโค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 โดยใช้กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ และการนิเทศภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คงสิริ อัจฉริยะ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชูทิศ อีสาน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วยการวางแผนการปฏิบัติตามแผน การสังเกตและการสะท้อนผล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสังเกต แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ โดยใช้ กลยุทธ์กิจกรรมไฮมูมและกิจกรรมสะอาดทุกตารางเมตร มีผลทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวมมากขึ้น จึงควรส่งเสริมให้นำเทคนิคที่ได้ศึกษานี้ไปใช้กับสถานศึกษาอื่นเพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้นไปและสอดคล้องกับ พิเชิต นาวพันธุ์กุล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนลำปางวิทยาคม อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการจัดการประชุมระดมความคิดเห็น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและการนิเทศภายในหลังการพัฒนา พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ การนิเทศภายใน และการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อโรงเรียนดีขึ้น

3. ผลการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลาย วัดไชยะพุมมาราม เมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า จากการอบรมเชิงปฏิบัติการพบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะพุมมาราม เพิ่มมากขึ้น สามารถจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม ในการอบรมครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหารายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมนักเรียน โดยวิทยากรให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาคุณธรรม และการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ ประยูร พรหมสูตร (2550 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านปะโค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 โดยใช้กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากร คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และการนิเทศภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คงสิริ อัจฉริยะ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชูทิศ อีสาน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบ ประกอบด้วยการวางแผนการปฏิบัติตามแผน การสังเกตและการสะท้อนผล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสังเกต แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ โดยใช้กลยุทธ์กิจกรรมไฮมูมและกิจกรรมสะอาดทุกตารางเมตร มีผลทำให้

นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวมมากขึ้น จึงควรส่งเสริมให้นำเทคนิคที่ได้ศึกษานี้ไปใช้กับสถานศึกษาอื่นเพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้นไปและสอดคล้องกับ พิชิต เนาวพันธุ์กุล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนลำ ปาววิทยาคม อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) 2 วนรอบ แต่ละวนรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมินพฤติกรรม นักเรียนโดยใช้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการจัดการประชุมระดมความคิดเห็น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและการนิเทศภายในหลังการพัฒนาพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ การนิเทศภายใน และการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อโรงเรียนดีขึ้น ผลจากการนิเทศติดตาม เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะภูมิการาม เมืองโกสอนพมวิหาน ทำให้ครูโรงเรียนมัธยมสงฆ์ศึกษาตอนปลายวัดไชยะภูมิการาม เมืองโกสอนพมวิหานมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ สอดคล้องกับงานวิจัยของเชิดศักดิ์ ไชวาสินธุ์ (2541 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูของศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ สังกัดกรมการศาสนา ผลการวิจัย พบว่าระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ สังกัดกรมการศาสนาพฤติกรรมการยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางหรือ ยังไม่เกิดพฤติกรรมทางจริยธรรมกระจายตัวตั้งแต่ร้อยละ 11.6 ถึงร้อยละ 61.9 จำนวนนักเรียนที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางจริยธรรม ตั้งแต่ร้อยละ 9.6 ถึงร้อยละ 49.9 และนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมรวม ระหว่าง 7.319 – 9.585 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยมีพฤติกรรมจริยธรรมทางด้านความเอื้อเฟื้อสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของพิเชษฐ์ มหาวงค์ (2546 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการจัดทำแผนการจัดการกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียน โรงเรียนบ้านคำบง 2 อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินในรอบที่ 2 ในรอบที่ 2 พบว่า ผลการประเมินแผนการจัดการกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียน ของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน
 - 1.1 ควรจัดให้กิจกรรมโครงการเพื่อปลูกฝัง และการพัฒนาคุณธรรมให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเด็กจะได้มีความรู้และคุณธรรมติดตัวไปจนเป็นนิสัย
 - 1.2 ควรให้องค์กร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน บ้าน วัด โรงเรียนมีความตระหนักและร่วมมือกันเพื่อปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็กนักเรียน
 - 1.3 ผู้ใหญ่ ผู้นำ ผู้อาวุโสควรทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการมีคุณธรรม ประจําใจให้กับเด็กได้ดูได้เห็น เด็กเรียนรู้ได้จากพฤติกรรมของผู้ใหญ่ หลายครั้งที่ผู้ใหญ่ไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม
 - 1.4 ควรยกย่องคนดี มีคุณธรรมให้เป็นแบบอย่างของสังคม ส่วนคนที่ไม่ดีควรได้รับบทลงโทษโดยไม่สมควรเอาเป็นแบบอย่าง

1.5 คุณธรรม นำความรู้ ควรดำเนินการปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่เด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพราะการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็กมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและสันติ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพื่อให้การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมโครงการเพื่อการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เด็กนักเรียนจะได้มีความรู้ควบคู่คุณธรรมติดตัวจนเป็นนิสัย ควรมีการนำเข้าสู่ P-D-C-A ซึ่งมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในการดำรงชีวิต

2.2 ควรสนับสนุนให้องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน มีความตระหนักและร่วมมือกันเพื่อปลูกฝังคุณธรรม ให้กับเด็กนักเรียน

2.3 ในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศใน การทำวิจัยในครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2544). การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กำแหง จิตตะมาภ (2546). การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลางตอน. 2551. คู่มือการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชุมพล เทียงธรรม.(2549). คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ชมนาด วิเชียรสาร.(2550). การพัฒนาสอนพระพุทธศาสนาโดยใช้พุทธวิธีในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย, บุญพา เมฆศรีทองคำ และธีระวัฒน์ ฆะราช.(2551). รายงานการวิจัยเรื่องการนำร่องการใช้ตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ประเวศ วะสี. คุณธรรมนำการพัฒนา ยุทธศาสตร์สังคมคุณธรรม.(2549). กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม(ศูนย์ธรรม) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้(องค์การมหาชน).
- มาลัย วัลย์ วงศ์ใหญ่และคณะ.(2547). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักศึกษา กรุงเทพฯ.พี เค ปริ้นส์ดีง.